

Dialoger och monologer för ungdomsföreningar /

Andeer, Carl W.,

55 A Br.

National Library
of Sweden

Dialoger och Monologer

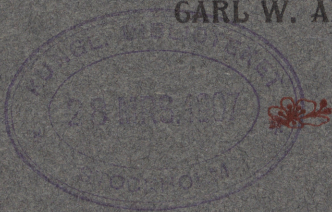

FÖR

UNGDOMS FÖRENINGAR.

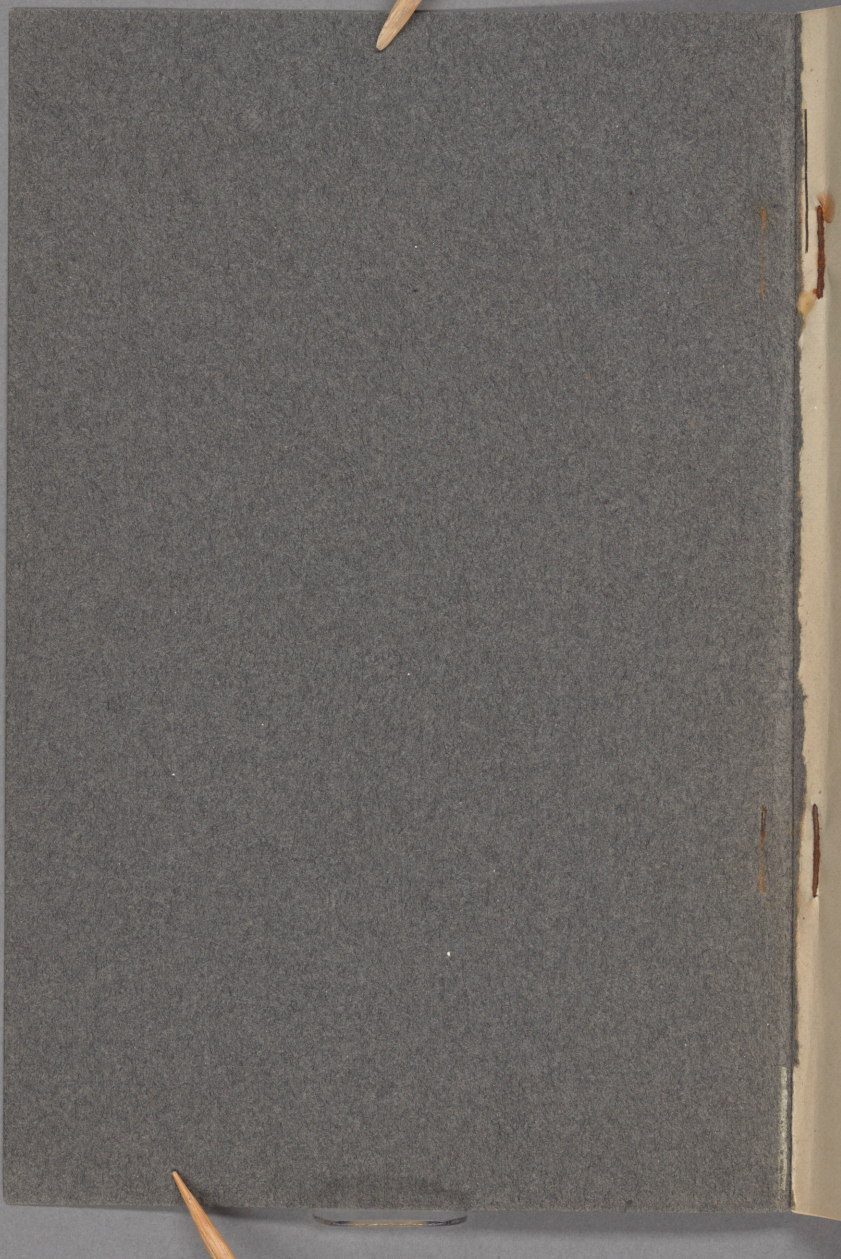
AF

GARL W. ANDEER.

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERN.

50.07/209.

Dialoger och Monologer

FÖR

UNGDOMSFÖRENINGAR

AF

CARL W. ANDEER

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERN, 1904

FÖRORD.

Att det funnits och ännu finnes ett "länge kändt behof" af passande dialoger för våra ungdomsföreningars program, torde ej kunna förnekas. Om detta lilla arbete i någon mån kan fylla detta behof, är ju ovisst, men det har dock varit författarens önskan, att det må få anses vara en ringa början till detta behofs fyllande.

FÖRFATTAREN.

Till minnet af en älskad broder.

INNEHÅLL.

I. DIALOGER AF BLANDADT INNEHÅLL.

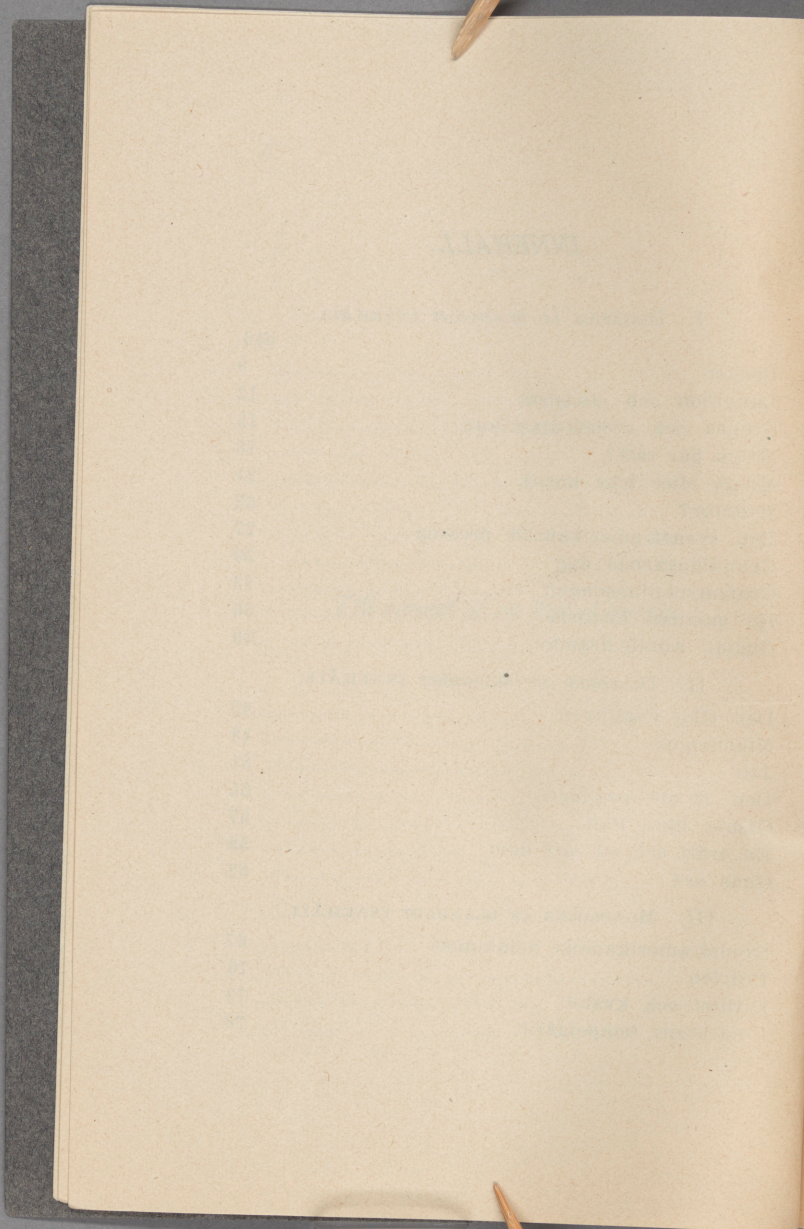
	Sid.
Böcker	9
Landtbon och stadsbon.....	12
Svensk och svensk-amerikan.....	15
Hvem har rätt?	18
Musik eller icke musik.....	21
Hvarför?	23
Den svensk-amerikanska pressen.....	27
Grundläggarnas dag	30
Grafsmeyckningsdagen	33
En gammal historia.....	36
Gustaf Adolfs-firandet	39

II. DIALOGER AF RELIGIÖST INNEHÅLL.

Den rike ynglingen.....	45
Nikodemus	48
Job	51
Den 23:dje psalmen.....	55
Gamla mor Falk.....	57
En orätt och en rätt dom.....	59
Guds ord	62

III. MONOLOGER AF BLANDADT INNEHÅLL.

Svensk-amerikanens hemkomst	67
Prärien	70
I valet och kvalet.....	73
I naturens tempelgård	76

I.

Dialoger af blandadt innehåll.

Dialogus de blando metallo.

Böcker.

(Ett bord fullt af böcker; A. står bredvid bordet, och B. sitter och läser vid detsamma.)

A. Du sitter då och läser jämt. Jag tycker du skulle bli trött vid böckerna.

B. Det kan man då åtminstone inte säga om dig, ty du läser ju aldrig.

A. Nej, hvad skall man läsa för? Det tröttrar ju ut en till både kropp och själ. Och jag säger dig i förtroende, att jag känner många, som blifvit "kollriga" genom för mycken läsning.

B. Det beror ju alldeles på hvad man läser, och hur man läser. Tvetydiga författares böcker borde ingen förståndig människa läsa; men goda böcker af goda författare kan man aldrig läsa för många af. De vidga våra vyer och äro mat och dryck för vårt intellektuella och andliga lif.

A. Jo, jag tackar jag; undrar just, hur länge man skulle kunna lefva på sådan mat.

B. Det finns ju människor, som icke äga något eller, rättare sagdt, icke tro sig äga något högre lif än det materiella.

A. Du menar väl, att jag är ett af dessa missfoster; men då bedrager du dig, min vän. Jag studerar människor i stället för böcker. Hvarje människa är för mig en bok, och i sådana lefvande böcker träffar jag sanningen mycket mera omedelbart och säkert än du i dina digra luntor.

B. Hvarje människa bär väl inte mänsklighetens visdom med sig heller. Det där pratet håller inte stånd mot det verkliga förhållandet.

A. Hur vet du det? Du vistas ju sällan ute bland dina medmänniskor; du sitter ju och läser för jämnan.

B. Ja, ser du, min vän, här är jag i godt sällskap. Här har jag Tegnér och Runeberg; där borta finner du Longfellow, Irving och Shakespeare, och där näst intill — — —

A. Ja, må tro det. Du umgås i fint sällskap, du.

B. Finare sällskap, än du någonsin består dig med.

A. Jag har haft det stora nöjet att träffa dem ibland, äfven jag.

B. Men du trufdes inte i deras sällskap, förstås.

A. Nej, jag kände mig en smula generad i deras sällskap.

B. På grund af hvad? Att du då måste tuga, tänka och meditera?

A. Kanske det. Men framför allt därför, att jag känner bättre till hvardagsmänniskorna än dessa lärda herrar.

B. Men lifvet måste väl ändå bli bra tomt och trist, då man dag ut och dag in endast är i hvardagsmänniskornas sällskap!

A. Man behöfver dock inte befara att bli konfys. Har du verkligen någonsin sett en fullt normal bokmal?

B. Om du menar, att jag är en bokmal, så ser du en fullt normal rätt här i kväll. Saken är helt simpelt den, att vi se saken från olika synpunkter, och att vi ha olika tycke och smak.

A. Du har nog rätt i det, gamle vän.

B. Därför måste vi icke klandra hvarandras åsikter, utan vara lika goda vänner ändå.

A. Ja, med all din läsvurm och alla dina egendomligheter, så är du ändå den bästa vän jag någonsin haft.

Landtbon och stadsbon.

A. (Känslofullt): Jag längtar tillbaka till landet igen, -- landet med dess fria, otvungna lif, dess saftiga grönska och sorlande bäckar, dess högblå himmel och rena atmosfär. — — —

B. (Något sarkastiskt): Nu kan det vara nog. Alldeles för mycket blommor på en gång. Du lefver i drömmarens värld och ser i syne. Det är just här i staden, man kan njuta af lifvet, som sig bör.

A. Njuta! Jo, det är i sanning en fin njutning, skall jag säga. Rök och damm och smuts hvar man vänder sig; stora, höga hus, som skymma bort Guds vackra himmel. Och ett sådant jäktande lif sedan; människorna ha ju knappast tid att äta en gång. Men, så lefva de heller inte så länge.

B. Prat! Människorna lefva ju inte för och af mat blott. Nutidsmänniskan fordrar många andra saker att lefva af och för. Ni på landet följa ju inte med er tid alls, och därför tycka ni, att vi stadsbor äro en smula besynnerliga af oss.

A. Nutidsmänniskor — — — det där ska' väl vara en lärd term, förstår jag. På landet äro vi människor rätt och slätt.

B. Och det betyder, att ni åka på efterkälken, ser du. Hvad har ni på landet att glädja er öfver, annat än kor och oxar och annat fä?

A. Nu trodde du dig vara mycket kvick — eller hur? Hvad vi ha? Fråga mig, hvad vi inte ha. Vi ha den moderna civilisationens alla välsignelser utan en enda af dess förbannelser.

B. Men säg mig, *hvad* ni ha?

A. Vi ha ljusa, vackra hem med nätta trädgårdar; vi ha telegraf och telefon; vi ha järnvägar och på en del ställen också spårvägar; vi ha bibliotek och föreläsningkurser i småstäderna. — — —

B. Ha ni allt sådant på landet?

A. Jo jo män, och fina skolor och kyrkor sedan.

B. Men intet elektriskt ljus.

A. I hvarenda småstad och ofta ute på farmarna.

B. Men inga stora, fina palats, inga ståtliga parkanläggningar, inga teatrar, inga statyer af berömda män.

A. Nej, men naturen själf förser oss med

mera storartade saker än dessa. Stadslifvet är en förbannelse för många.

B. Du ser allting i mörkt här i staden. Du är pessimist. Om du blott stannade här något år, skulle du ej vilja flytta tillbaka till landet igen.

A. Jag ämnar inte att stanna en dag längre i staden; jag vantrifs här.

B. Alldeles som jag skulle vantrifvas på landet i dess tysthet och tomhet.

A. Välkommen till oss i sommar, och vi skola bjuda dig på frisk luft, blomdoft, fågelsång; god mjölk, godt smör och goda ägg äro väl inte heller att förakta.

B. Tack för bjudningen! Men på landet stannar jag nog inte länge — knappast!

Svensk och svensk-amerikan.

A. Jo, det här är ett fint land, man kom till.
Usch!

B. Hvad fattas dig? Hvad är det egentligen för fel med Amerika? Det här landet är ett präktigt land, och "den det landet sett, han längtar dit, längtar dit igen."

A. Kan du verkligen säga, att du trifs i det här eländiga landet? Då är du sannerligen en besynnerlig människa och ovärdig att kallas svensk.

B. Jag gör ej heller anspråk på att kallas svensk. Jag är svensk-amerikan rätt och slätt, och det är mer än att vara svensk eller amerikan.

A. Svensk-amerikan! Hvad är det för slags människa? Man måste väl för all del vara endera helt svensk eller helt amerikan. Inte kan man vara bådadera, inte?

B. Nej, inte enligt din mening, men det finnes ju de, som ej tycka som du, och jag är en af dem.

A. Hvad menar du då med en svensk-amerikan?

B. Den person, som älskar sina fäders land och dess rika kultur, dess ärorika historia, men som på samma gång har lefvat sig in i Amerikas lif och kultur samt älskar våra fria institutioner och ämnar fylla sitt lif ut i Amerika såsom en god medborgare, han är värd — men ingen annan — att kallas svensk-amerikan.

A. Stanna här i landet hela ens lif! Nej, tack, min vän, det blir då stopp, det! Till Sverige, "frihetens stamort på jorden", står hela min diktan och traktan. "Där vill jag lefva, och där vill jag dö." Det finns intet land på jorden sådant som Sverige. Det är Guds paradys på jorden.

B. Men hvarför stannade du då inte i detta paradys? Hvad skulle du här att göra? Om jag vore i dina kläder, skulle jag inte stanna en dag längre i ett land, som jag funne så uselt.

A. Jag ämnar också snart lämna Amerika, ty här förgås jag af hemlängtan och sorg.

B. Ja, du borde resa nu med detsamma — med nästa tåg!

A. Du har då intet hjärta, intet medlidande heller. Hade du verkligen ett hjärta i ditt bröst, så skulle du känna dig alldeles som jag.

B. Om jag komme till Sverige, så skulle

jag längta hit igen, ty här har min personlighet sina rötter, här är mitt land.

A. Mager jordmån — fint land du har!

B. Mycket möjligt — för somliga. Men du kommer helt visst att tala och tänka anorlunda, när du kommit att sätta dig in i förhållandena här.

A. Aldrig! Hör du det, — aldrig!

B. Få se!

A. Det får du aldrig se.

B. Jo jo män, det går med dig som med alla andra svenskar. De längta i början tillbaka till Sverige, sedan trifvas de allt bättre och bättre här, och när de så varit till Sverige och hälsat på en gång, då äro de nöjda med att komma tillbaka hit och tacka Gud, att han åter styrde deras steg till Amerika — “de modigas hem och de frias land”.

Hvem har rätt?

A. (Något upprörd): Man bör vara liberal i allting, äfven då det gäller kyrkliga och rent religiösa frågor.

B. Jag förstår inte, hvad du syftar på; du synes vara en smula upprörd i kväll.

A. Det är jag också; jag känner mig ytterst förnärad.

B. Hvem har då varit framme och sårat dig?

A. Det har vår egen pastor gjort, skall jag säga dig.

B. Jaså! Ja, när han säger någonting, som sårar, då brukar han mena allvar med det. Och i flesta fall så åstadkommer hans varningar bättring. Hvad gäller saken nu?

A. Han var åt mig för att jag går till X-kyrkan ibland, och den saken har han absolut intet med att göra.

B. Ibland — du går ju dit rätt ofta för sällskaps skull — gör du inte? Du har varit där hvarenda söndagskväll nu en längre tid.

A. Det är min sak, det. Jag går dit, så ofta jag vill, och när jag vill. Kunde just tro det, att du skulle vara på pastorns sida.

B. Ja, i detta fall så har pastorn rätt — alldeles rätt. Det är hans skyldighet att hålla reda på sina får.

A. Jag är intet får.

B. Då är du väl en get eller en bock då. Något måste man ju vara i alla fall.

A. Jag är intetdera. Jag är en själfständig och själfbestämmande människa, som gör alldeles som jag tycker.

B. Men det är väl inte värdt att vara så mörsk heller. Låt mig göra dig en fråga — trifs du verkligen och känner dig hemma i alla kyrkor?

A. Ja, visst gör jag det. Alla kristna ha ju ett mål att sträfva för. Hvarför kan man inte arbeta ihop utan att ständigt kifvas?

B. Här är det inte fråga om att kifvas alls. Men som vi ej kunna älska alla hem lika mycket, så kunna vi ej heller älska alla samfund lika mycket. Min kyrka är mitt andliga hem på jorden, och ingen annan kyrka kan fostra mig, som hon kan.

A. Det där låter ju ytterst lojalt och vackert. Men felet är, att det är inte sant alls.

B. Det är lika sant, som det är vackert att

vara lojal. Hvarje människa har sin egen art. För min del trifs jag bäst hemma.

A. Du kan nog ha rätt i en viss mening, men det är dock orätt att vara så där partisk af sig.

B. Hvad som är sant, kan ej vara orätt.

A. Du skulle känna dig alldeles som jag, om du ville gå till andra kyrkor en och annan gång för att se och höra, hvad som där förehafves.

B. Men hvad skulle ett sådant springande tjäna till, då vi ha Guds ord predikadt så rikligt hos oss? Jag skulle känna mig ungefär som en "religiös 'tramp'."

A. Ja, det lönar ju inte mödan att resonera med dig i detta ämne, ty du håller i alla fall med pastorn i allt.

B. I allt, som ej strider mot Guds ord och mitt bättre vetande. Deltag med större intresse i arbetet inom din egen kyrka, och du skall snart känna dig mera hemma där. Ingenting fostrar ett sådant sinne som ditt så fort och säkert som lojhet och brist på verkligt kristligt allvar.

A. Nu har jag fått nog för en stund. Du är värre än själfva pastorn i att tyga till mig illa.

Musik eller icke musik.

(Man och hustru.)

A. Usch! Det där otäcka pianot i nästa hus går då både natt och dag. Man kan då bli sjuk för mindre. Jag tror, vi måste flytta härifrån till våren.

B. Men, kära du, jag tycker, det är en stor lust och fröjd att höra vår granne spela. Det är rent af en smula inspirerande att få höra en smula musik efter dagens tunga och hetta.

A. Musik, ja, men inte kallar du väl det där skrällandet musik inte? Det låter ju alldeles, som om man sloge på en gammal kopparkastrull, vet ja'.

B. Du är bara afundsjuk, därför att du inte själf kan spela piano.

A. Inga dumheter, John, du behöfver inte alls göra några anspeglingar på bristerna i min bildning inte. Jag hade annat att göra, när jag var flicka, än att sitta och klinka på ett gammalt piano.

B. Men därför kan du ju låta andra män-

niskor spela utan att klandra dem därför. Åh, hvad jag är förtjust i musik (lyssnar).

A. Det säger du bara för at reta mig; du vet så väl, att jag alltid är så otålig, när det där pianot börjar på att klinka.

B. Käraste Clara min, du vet väl, att jag inte alls vill såra dig, — — — men — — — men nog skulle jag tycka bättre om dig, om du kunde spela alltid.

A. Fy skäms! Nu kommer det igen! Kan- ske det vore bättre för dig, om jag lärt att spela piano än att laga mat och hålla huset i ord- ning.

B. Allt det där är nog bra, kära du, men musik, musik!

A. John!

B. Clara!

A. Du är riktigt stygg i kväll.

B. Nej, visst inte. Bara rättvis. Tyst, Clara! Lyssna! Hör du inte, hur härligt det låter.

A. Det ska' vara du, som kan se något här- ligt i det där.

B. Vet du hvad, Clara. Du är inte så sär- deles urgammal än — — —

A. Nu går det för långt, ska' jag säga dig.

B. — — — så, om du vill lära dig att spela, skall jag köpa dig ett piano.

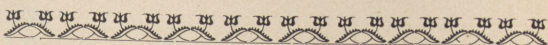
A. Vill du? ! ?

B. Ja, om du är riktigt snäll och inte grälar på mig, därför att jag älskar musik.

A. Aldrig, aldrig, det lofvar jag bestämdt. När köper du det där pianot åt mig?

B. När jag blir rik! ! !

Hvarför?

A. Jag kan inte begripa, hvarför så många af våra landsmän stå utom all kyrklig förbindelse.

B. De tycka väl, att kyrkan och församlingen ställa allt för stora kraf på dem.

A. Jag förstår inte riktigt, hvad du menar. Förklara dig något närmare.

B. Jo, jag menar, att kyrkan fordrar å ena sidan, att de upphöra med sina syndiga nöjen, och, å den andra, att de måste bidra till hennes underhåll.

A. Men dessa fordringar borde väl inte afskräcka någon människa, som är mån om sitt sanna bästa. Sådana argument äro allt för ytliga.

B. Icke alla tänka lika i kyrkliga och religiösa spörsmål. Vissa landsmän föredraga att lefva i sus och dus och att offra sina hårdt förvärfvade slantar å nöjenas och lasternas altare.

A. Men tror du då, att dessa få någon verklig vinst af detta lif? Tror du, att de känna sig nöjda med sig själfva?

B. Det är en annan sida af saken det. Men inte skulle de själfva vilja erkänna, att de handlade ovist inte. Troligen anse många af dem sig vara mycket bättre än kyrkfolket.

A. Det där argumentet känna vi nog till litet hvar; det enda felet med detsamma är, att det är ett tomt argument, som inte duger här. Min tanke är dock den, att hvarken kärlek till världsliga nöjen eller motvilja för de äskade utgifterna ligga till grund för mångas fientliga ställning till kyrkan.

B. Hvad skulle orsaken då vara?

A. Likgiltighet och slöhet för andliga ämnen i allmänhet och för Guds ord särskildt. Tidsdandan är irreligiös, och det är ju på modet i vissa s. k. bättre kretsar att håna kyrkan, prästen och sakramenten.

B. Men denna strömning i tiden borde väl ändå inte ha smittat de djupare s. k. breda lagren.

A. Jo, visserligen. Det gifves alltid en hop, som ledes af personer, hvilkas karaktär är mindre god.

B. Ja, vissa människor anse sig ju vara lika bra och bättre utom kyrkan än inom henne.

A. Men Guds ord känner inte till sådana kristna, ty Kristus stiftade sin synliga försam-

ling på jorden, för att människorna skulle höra till densamma.

B. Det är alldeles riktigt. Och vi få väl hoppas, att många af dem, som i dag ej bry sig om kyrkan, snart nog vilja sluta sig till henne.

A. Till detta hopp vill jag säga ett hjärtligt Amen!

Den svensk-amerikanska pressen.

A. Hvilken svensk-amerikansk tidning tycker du bäst om?

B. Jag läser inte de svensk-amerikanska tidningarna; har nästan glömt bort att läsa svenska.

A. Stackars karl, har du glömt bort att läsa ditt eget modersmål allaredan. Hur länge har du varit här i landet?

B. I nära fem år, så man kan inte undra på det alls.

A. Och jag har varit här i nära all min tid, men ändå läser jag med glädje de svensk-amerikanska tidningarna.

B. Att du läser dem än! Du, som kunde vara en riktig amerikan.

A. Jag läser åtminstone tre af dem hvarje vecka.

B. Tänk, hvad du är dum ändå, som inte lärt att lägga bort att tala och läsa svenska, då du ju varit här i landet så länge.

A. Ja, endera af oss måste vara bra dum.

det medger jag gärna. Men jag vill inte hålla med om att det är jag. För min del vill jag bra gärna följa med vårt folks görande och låtande i Amerika. Svensk-Amerika är mig kärt.

B. Svensk-Amerika! Hvad är det för ett land?

A. Det är intet land, blott ett kulturområde, hvarest svensk tro, svenskt språk och annat svenskt som är godt och ädelt vårdas och odlas. Och vår kyrka och vår press äro de mäktigaste faktorerna i detta arbete.

B. Jag kan då alls inte förstå eller fatta, hvarför man skall bevara och använda det svenska språket i Amerika. Engelska är detta lands språk, och engelska borde vi alla tala.

A. Tror du inte, att våra präster och publicister äro lika väl hemmastadda i det engelska språket som trots någon annan?

B. Mycket möjligt.

A. Tror du, att du skall bli mera respekterad af anglo-amerikanerna, därför att du skryter af att du glömt bort ditt modersmål — en lögn, som du inte kan bevisa — och att du aldrig läser svensk-amerikanska tidningar?

B. Ämnar du riktigt tilltyga mig med dina näsvisa frågor?

A. Nej, men jag ämnar att bevisa, att du är dum, oförlätligt dum. Du, som inte kan yttra

en enda korrekt sats på engelska, du har glömt svenska — det lilla du någonsin kunnat af ditt modersmål.

B. Hvem har satt dig till herre och domare öfver mig?

A. Ingen, — men jag vill hålla på med min kritik, till dess jag piskat anglo-amerikanen ur dig.

B. Hur skulle du kunna göra det?

A. Genom att få dig att läsa våra tidningar och att intressera dig för vårt kulturella arbete i allmänhet. Vill du lofva mig att följa med händelsernas gång inom Svensk-Amerika i vår press härefter?

B. Jag skall sofva på saken, innan jag lofvar dig. Kanhända kommer jag i framtiden att se saken i samma ljus som du.

Grundläggarnas dag.

A. Hvarför firar man denna grundläggarnas dag så allmänt hvarje år numera?

B. Är du en svensk-amerikan och vet icke ens detta? Följer du inte med vårt kulturarbete nog för att ha reda på hvarför den dagen firas? Kan du vara så ointresserad för våra stora minnen som ett folk i detta land?

A. Blif inte så varm om hjärtat för det inte. Man kan väl inte vara svensk-amerikan, så att det gränsar till fanatism heller. För resten så hör du ju nu, att jag intresserar mig alldeles vådligt för att få reda på denna sak.

B. Nåväl! Främst bland de krafter, som häfda vårt folks framåtskridande i Amerika, står den svenska lutherska kyrkan med sina många arbetsgrenar. Det är hennes grundläggning vi fira. Vi påminna oss hvarje år, hur Gud välsignat henne såsom sin budbärrinna till oss svensk-amerikaner.

A. Nåja, det måste man ju medgifva är ett värdigt minne att fira. Besynnerligt, att man

inte kommit på den tanken att fira detta minne förr än nu på senare tiden. Femtio år eller mer äro ju nu förflutna, sedan denna grundläggning förverkligades.

B. Det beror ju på hur man räknar det. Mer än femtio år äro ju förflutna sedan arbetet började. Men myndig och oberoende blef den ej förr, än den blef svensk i själ och hjärta.

A. Men hvarför började man ej på med dessa fester förr, frågade jag. Man borde ha haft en osökt anledning till att börja med dessa fester redan tio år efter arbetets början.

B. Skulle du vilja vara med om att fira dina egna förtjänster, ditt eget arbetes minne! Vore det finskänsligt af dig? Tror du verkligen, att dessa gamla Herrens tjänare ville på något sätt framskjuta sig själfva för att vinna ära och anseende!

A. Det där kan nog vara sant. Men det finns ju än många af banbrytarna och grundläggarna i lifvet.

B. Visserligen lefva än några af dem. Men de flesta äro dock hemförlofvade. De, som äro kvar, äro män, som godt kunna tåla det beröm vi ge dem, ty de ge Herren äran för allt. För resten pågår grundläggningsarbetet bland oss ännu, och vi önska att ge dem vårt erkännande, som äro värda det. Det ligger ju intet ondt i det.

A. Nej, visst inte. Det är ju mycket vackert att göra det. Och därför sade jag ju, att man borde ha börjat med dessa fester, innan de allra äldsta grundläggarna gingo bort.

B. Vi började just i tid, tycker jag. Nu omfattar vårt folk dessa fester med mycket större intresse, än de skulle ha gjort, innan vi hade en femtio-årig historia att ta ämnen ifrån. Folket älskar att höra talas om fädernas tro, strider och segrar.

A. Menar du med fäder endast präster, eller innesluter du i denna hederstitel också våra lekmän?

B. Då man tänker på en armé får ju ledarna i första hand heder, men ingen är så tanklös, att han glömmer soldaterna.

A. Det är rätt. De voro alla grundläggare, alla arbetade de för samma stora mål: — Kristi kyrkas uppbyggande ibland oss.

B. Det glömmes icke snart detta folk, som kunde allt blott ej sin Gud, sin tro och sitt språk svika.

A. Man står nästan häpen inför det stora arbete, som utförts på den grundval, som dessa fäder lade i Herrens namn.

B. "Af Gud är det skett, och det är ett under i våra ögon."

Grafsmyckningsdagen.

A. Jag såg en härlig syn i dag; den går aldrig ur mitt minne.

B. Och hvad såg du då, min vän?

A. Jag såg en hel trupp af de gamla veterana från inbördeskriget, åtföljd af ett kompani reguliära soldater under dämpad musik marschera in på den stora kyrkogården och smycka åtskilliga grafvar med flaggor och blommor.

B. Det är den s. k. dekorationsdagen i dag, min vän; denna dag firas öfver hela landet, t. o. m. i de södra staterna, till minne af de modiga män, som endera stupade på slagfältet eller sedan dess myllats ned i grafvens sköte. De stredo, dessa män, för en rättvis sak, en stor princip: — slafvarnas frigörelse.

A. Icke underligt då, att såväl de gamla kamraterna, som ännu lefva, som också deras barn och barnbarn älska att på ett sådant sätt visa, att de hädangångna ej äro glömda, äfven om de äro gömda.

B. Denna handling hvarje år är det vackraste drag af amerikansk patriotism, som kan uppvisas. Vi ha andra nationella helgdagar, men de firas vanligen på ett så vildt och störande sätt, att man ofta känner sig pinsamt berörd.

A. Men i dag kunde man se ett allvarsdrag i allas anleten. Jag såg många af de gamle veteranerna fälla tårar som barn.

B. Det var vid tanken på de band af kamratskap, som blifvit slitna genom döden på slagfältet eller sedan krigets dagar.

A. En gammal kvinna föll på knä på en grafkulle, hvilken hon först smyckat med blommor, och grät och kysste den enkla minnesvården så ömt, så ömt. Den synen rörde mitt hjärta.

B. Jag såg henne också och har sett den gamla kvinnan under de senaste tjugo åren upprepa samma handling vid grafven. Hon är en mor, som förlorade sin ende son genom kriget. Fadern ligger begrafven i den s. k. Arlington kyrkogården, nära Washington; han stupade också i kriget. Sonen kom hem och dog i moderns armar.

A. Krig är hemskt i alla fall, när man tänker på allt det lidande, det förorsakar i världen. Tänk, hvad denna arma moder och maka har fått lida under alla dessa år.

B. Det är sant, ingen kan försvara ett krig med alla dess fasor. Men om du talar med den gamla om saken, skall du få till svar: De dogo som män för fosterlandets enhet och slafvarnas frigörelse.

A. Ja, amerikanerna äro i sanning ett fosterlandsälskande folk. Man måste beundra och respektera deras patriotism och lojalitet.

B. Med amerikaner måste du då också förstå svensk-amerikaner, ty många af vårt folk klädde blodig skjorta i detta krig. Många af dem ligga begrafna där nere i Söderns kyrkogårdar; andra dogo till följd af sår och blessyrer, då de kommo tillbaka till sina hem.

A. Länge lefve veteranernas minne! Länge lefve de svensk-amerikanska veteranernas minne! Och måtte Amerika få för alltid vara ett stort, ett fritt, ett starkt, ett folkets land.

En gammal historia.

A. Jag känner mig mycket brydd öfver en fråga, som gång på gång besvärat mig. Kanhända du skulle kunna lösa problemet för mig; du är så klyftig med att kunna reda ut trassliga härfvor.

B. Du smickrar mig och min redan allt för stora fåfänga allt för mycket. Hvad är det nu, som förorsakar dig ett sådant besvär, min vän?

A. Jo, det är detta: — är jag svensk eller amerikan eller hvad i all världen är jag för någonting? Anglo-amerikanerna kalla mig svensk, fast jag varit i Amerika i tjugo år och är medborgare här, men då jag var i Sverige i somras, så hörde jag aldrig något annat än: — den där amerikanaren, när de talade om mig.

B. För min egen del sätter jag en ära i att bli kallad svensk-amerikan. Jag är af svensk börd, och det skryter jag med, men jag är dock lika mycket amerikan som trots någon annan, och det kan både du och jag visa papper på.

A. Men yankees och för resten alla afkom-

finger af engelsk-talande folk skola fortsätta med att kalla dig, dina barn och barnbarn utlänningar — svenskar!

B. Låt dem gå på med det då, om de behaga. Hvarken jag eller de bli sämre för det. Men det göra de därför, att de inte veta bättre, och mindre vetande — jag menar okunniga — personer bryr man sig inte om.

A. Men det retar mig, att man i hvarje hörn skall bli kallad något som man inte är. Det känns, som hade man inte hemortsrätt i Amerika.

B. Du är alltför finkänslig i denna sak. För öfrigt, hvem är amerikan om ej den som invandrat hit och hans efterkommande? De egentliga amerikanerna voro ju indianerna. Huru länge voro de s. k. pilgrimsfäderna här, innan den svenska kolonien grundlades i Delaware?

A. Men allt hvad du sagt mig i afton löser dock inte problemet för mig. Jag ville från början veta, hvad jag var — svensk eller amerikan. Svara mig på det, om du kan.

B. Jag har ju sökt att förklara den saken hela tiden för dig. Förstår du inte svenska? Begriper du inte, hvad jag säger? Du är amerikan, ty du är amerikansk medborgare. Ingen människa på jorden kan taga den rättigheten

ifrån dig, så länge som du inte förverkar din medborgarrätt.

A. Ja, så tror jag, och så har jag alltid haft det för mig, men de skrika svensk! — svensk! — svensk! — i mina öron öfverallt, så jag har blifvit yr i mössan.

B. Men kände du då inte, att, oakadt du älskade att återse dina fäders land i somras, det var någonting, som drog dig tillbaka till Amerika?

A. Jo, visst var det det! Jag kände mig inte riktigt hemma där. Och när jag sedan fick syn på stjärnbaneret, som svajade från en ångare å Stockholms redd, då kände jag mig vara amerikan.

B. Då kände du dig vara svensk-amerikan, menar du!?!

Gustaf Adolfs-firandet.

A. Hvad anledning ha vi svensk-amerikaner att fira Gustaf Adolfs-fester, när allt kommer omkring? Vi äro ju amerikanska medborgare och borde nöja oss med att fira våra stora mäns minnen.

B. Hur kan du, som vill anses vara en bildad och upplyst människa och har svenska anor, tala på ett sådant sätt? Man prisar ju och berömmar Gustaf Adolf i hela den civiliserade protestantiska världen, hvarför kunna inte vi svensk-amerikaner då få vara med på ett hörn?

A. Mycket gärna för mig — den som vill. Men som du vet, är jag inte alls sentimental af mig, utan praktiskt anlagd; och för att hänga fast vid de där svenska minnena måste man vara sentimental.

B. Sak samma, om du är sentimental eller praktisk, du äger dock ett hjärta i ditt bröst, och detta hjärta borde väl kunna upplysa dig om det berättigade i att fira Gustaf Adolfs minne bland oss svensk-amerikaner.

A. Nej, jag har inte blifvit upplyst om den saken, såsom du synes vara, och därför vandrar jag än i ett historiskt mörker.

B. Men tag då ditt förnuft till fånga under lydriad för det historiskt rätta. Hvad var det Gustaf Adolf lefde, stridde och dog för? Var det rikedom, ära eller landvinning? Var det icke en stor princip, som han ville försvara?

A. Jag känner ju till den där saken lika bra som du, min vän. Jag har också studerat historien en smula.

B. Så mycket klarare borde du då se, hvarför svensk-amerikanerna fira hans minne. Det var protestantismens stora heliga sak, som dref honom från ett älskadt fosterland till Tyskland.

A. Mycket sant! Men hvarför inte då fira protestantismens seger i stället för att tala och sjunga om en enda mans bedrifter?

B. Kan man skilja på Gustaf Adolfs och protestantismens seger under det trettioåriga kriget? Mannen och saken äro ju så sammanbundna, att historien förbjuder oss att sönderdela dem.

A. Ja, jag förstår, att du är en af dessa hjältedyckare; vi ha godt om dem bland svensk-amerikanerna.

B. Ära den, som äras bör. Washington

stridde för en princip, Lincoln stridde för samma princip i en annan form; Gustaf Vasa stridde för samma sak som Washington — de stridde för frihet! Gustaf Adolf stridde för religiös frihet, och det var mer.

A. Jo, du är mäktat värtalig du, och jag skall visst inte söka att slå vatten på din entusiasm. Man bör alltid respektera en annans åsikter.

B. Då de inte äro alldeles för befängda, ja.

A. Mina åsikter äro väl inte så befängda heller.

B. Jag kan inte respektera dina åsikter, hvad våra svenska hjältar och stormän beträffar.

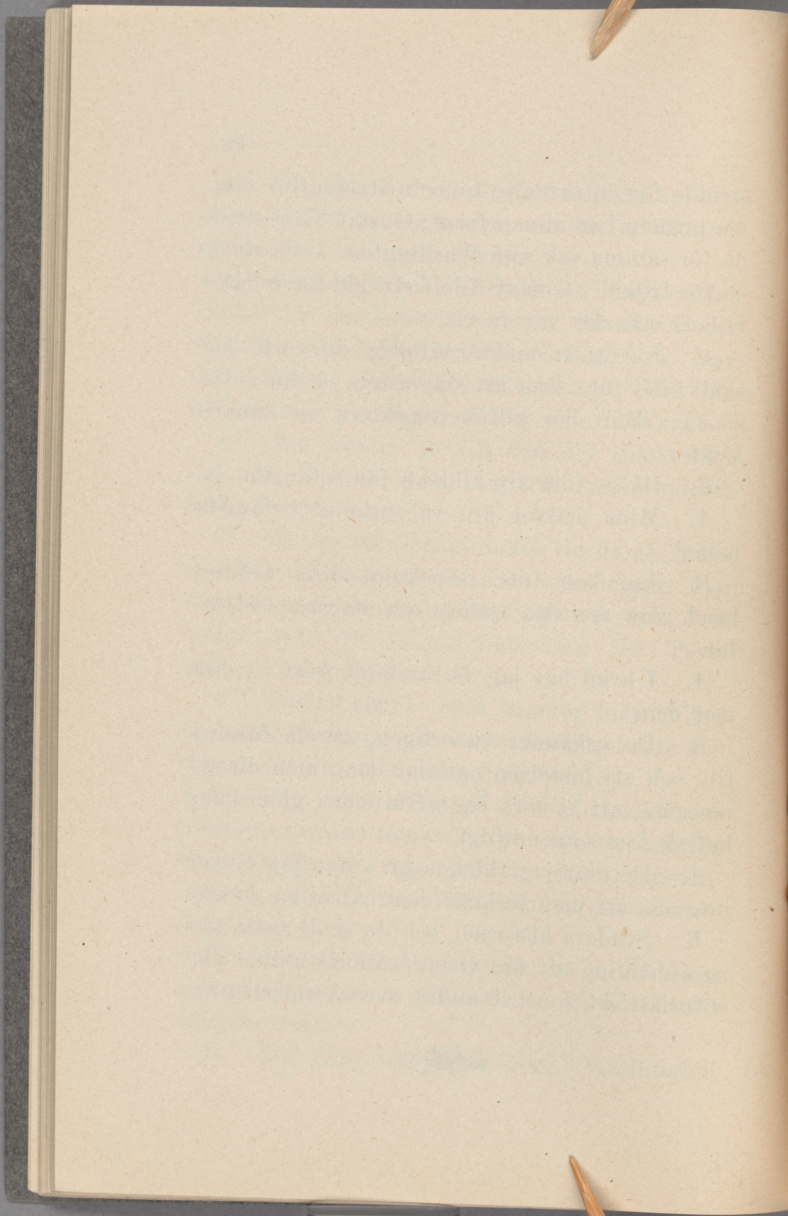
A. I hvad har jag då särskildt felat i pietet mot dem?

B. Du erkänner visserligen, att de funnits till, och att historien omtalar dem, men du synes anse, att vi böra begrafva dem i glömskans haf så fort som möjligt.

A. Det har jag aldrig sagt. Men jag tycker inte om, att man tecknar dem bättre än de äro.

B. Studera historien, och du skall snart finna anledning att fira Gustaf Adolfs minne lika entusiastiskt som vi andra svensk-amerikaner.

II.

Dialoger af religiöst innehåll.

11

Director of the National Bureau of Standards

Den rike ynglingen.

A. Hvad är din tanke om den rike ynglingen, som kom till Jesus och frågade: "Gode Mästare, hvad skall jag göra, att jag må ärfva evigt lif?" Tror du, att han ärligt och uppriktigt menade att få reda på den sak, om hvilken han frågade?

B. Ja, det tror jag visst det. Han hade troligen hört Jesus framställa det falska i fariseismen, och Frälsarens ord hade gått honom djupt till hjärtat.

A. Men han var ju rik, hade en god samhällsställning och var på det hela taget en snäll ung man; synbarligen var han en afundsvärd man i många stycken.

B. Han var visserligen rik och förnäm, men hvarken rikedom eller ära kunde mätta hans själs djupa kraf. Min tanke är den, att han hade en verklig hunger och törst efter rättfärdighet.

A. Men i sitt samtal med Herren framstår han ej såsom en ödmjuk, förkrossad människa.

utan såsom en god man, ty budorden, sade han, hade han hållit från sin barndom.

B. Ja, han var nog hvad vi skulle vilja kalle en hyggelig ung man, ett exempel för andra att efterfölja, men all hans godhet var dock byggd på egenrättfärdighetens svaga och vacklande grundval, och denna ramlar så snart för Herrens anspråk på en verklig grund för människans rättfärdighet.

A. Hvad mera kan då en rättvis och barmhärtig Gud fordra, än att en människa håller alla budorden?

B. En människa kan ju, enligt Guds ord, inte hålla budorden, då det gäller lagens bokstaf, mycket mindre, då det gäller lagens andemening. Men detta förstod icke den rike ynglingen, ty han hade icke lärt att känna sig själf och sin egen vanmakt inför Guds lag.

A. Dock säges det, att Jesus såg på honom och fattade kärlek till honom.

B. Ja, det fanns ju mycket hos ynglingen, som var prisvärdt, och Kristus är väl den siste att förakta moralisk godhet och renhet. Men han sade också till honom: "Ett fattas dig."

A. Om Kristus kunde säga detta till alla, skulle allt världen vara bättre, än den verkliga är, ty det är sannerligen mer än ett, som fattas de flesta människorna.

B. I detta *ett* inlägger Kristus *allt*, ty hvad skulle det gagna mig, om jag ägde all världens fromhet och renhet, men ändå älskade det jordiska mer än det himmelska?

A. Du har rätt i det. Och därför heter det också om den rike ynglingen, att han "blef dyster vid det ordet och gick bedröfvad bort!"

B. Mången yngling har gjort, som denne unge man gjorde, och därför aldrig fått svar på den viktiga frågan: "hvad skall jag göra, att jag må få ett evigt lif?"

Nikodemus.

A. Nikodemus är i mina ögon en af det nya testamentets mest egendomliga personligheter. Jag har alltid känt mig dragen till Johannes 3:dje kapitel, sedan jag blef stor nog att läsa och begrunda Guds ord.

B. Man känner sig ju alltid dragen till det mest mystiska i andliga ämnen. Olika meningar äro dock gängse med afseende på denne man och hans besök hos Jesus om natten.

A. Alldeles riktigt.

B. En del bibeltolkare hålla före, att han kom om natten på grund af rädsla för att bli igenkänd och utpekad af folket, andra därför, att han ostörd ville tala med Jesus under nattens lugna timmar.

A. Hvad nu den yttre anledningen till Nikodemi besök kunde ha varit, låter jag vara osagdt, ett är dock visst, att hans inre motiv var att få en djupare inblick i den lära, som Jesus förkunnade.

B. Du tror således, att det gafs intet lömskt eller skrymtaktigt i hans besök?

A. Nej! För visso var han ärlig i sitt anförande, att Kristus var kommen från Gud.

B. Men tror du då, att han fattade Jesu ord — “utan en varder född på nytt, kan han icke se Guds rike”?

A. Visst inte. Hans svar vittnar ju om det djupaste oförstånd i denna sak. Han trodde ju, att den nya födelsen var en lekamlig återfödelse ur moderns lif.

B. Hvad nytta kunde då Nikodemus ha haft af denna visit? Männe hans hjärta var nog beredt och moget att ta några djupa intryck af Jesu allvarsamma ord?

A. Man kan inte gärna vara i Jesu omedelbara närhet någon längre stund utan att emottaga intryck af honom. Huruvida han till sist blef en uppriktig Herrens lärjunge, förmåler icke Guds ord.

B. Han var då, menar du, en af dessa många, som äro nära att tro på Herren, nära Guds rike, men ändå aldrig komma dit in, sedan de en gång förverkat dopets nåd.

A. Det har jag visst inte sagt. Kanske blef han till sist en på Herren Jesus troende lärjunge. Det är så mycket ur Jesu lif och hans beröring med olika människor, som evangelisterna aldrig skrifvit om.

B. Med afseende på Nikodemus, så är detta

inte precis min mening; ty det säges om honom, då Jesus var död — “äfvén Nikodemus, som första gången hade kommit till Jesus om natten, kom och bar en blandning af myrra och aloe vid pass ett hundra skålpund.”

A. Och hvad slutsats drar du från denna omständighet?

B. Att Nikodemus i hemlighet hade blifvit och var en Jesu lärjunge, äfvén om han aldrig visade det för folket.

A. Ja, kanske var det så, och huru glädjande är det ej att tänka sig saken så, men Guds ord säger ingenting därom. Och hvad Guds ord icke anför, är det svårt att spekulera i.

B. Vi få hoppas, att Jesus än i dag har sina hemliga lärjungar, som höra honom till i anda och sanning.

Job.

A. En af det gamle testamentets böcker har alltid fängslat mig mycket; redan som barn läste jag den gärna, och nu sätter jag mig ofta i ensamhet att begrunda dess djupa innehåll.

B. Hvilken bok kan det vara, som så djupt intresserar dig?

A. Jobs bok.

B. Jobs bok! — Det menar du väl aldrig ändå. Att denna bok äger något tilldragande för äldre, allvarligare och mogna kristna, det undrar ingen på, men att du som barn läste den, det förundrar mig.

A. Det kan ju synas en smula egendomligt, men jag har ju alltid varit en smula brådmodig af mig, säger man.

B. Ja, det är i sanning djupa lifsproblem, som afhandlas i denna bok. Man ser denna sats klart förklarad i denna bok: "Den rättfärdige måste mycket lida." Jag har aldrig kunnat riktigt förstå hvarför.

A. Om du läser denna bok, skall det bli klarare för dig.

B. Låt oss se — här är en rättfärdig man, en rik, men ändå from man. Gud tillåter satan att fresta honom. Han förlorar all sin egen-
dom.

A. Men Job yttrar inte ett ord af klagan eller missnöje.

B. Gud låter hans barn dö bort.

A. Men Job blir ej nedtryckt af sorg.

B. Han angripes af svåra sjukdomar.

A. Men Job förblir stilla under Herrens tuktan.

B. Hans hustru ger honom dåraktiga råd.

A. Men Job svarar ödmjukt: "Hafva vi fått godt af Gud, skulle vi då icke ock mottaga det onda?"

B. Tre af hans vänner, Elifas, Bildad och Zofar, uppträda nu, och de ge honom alla möjliga och omöjliga råd och förmaningar.

A. Ja, voro dessa hans verkliga vänner, mån tro? De råd de ge äro ägnade att göra Job ännu mer upprörd, än han är. I sju dagar och sju nätter sutto de tysta och syntes sörja med Job.

B. Det var ju vackert af dem att icke an-
sätta honom med detsamma. Men så börjar han själf att klaga öfver sina olyckor.

A. Betänk då också, min käre vän, hvad han hade gått igenom och lidit. Den mest fromma människa i världen kan understundom känna sig manad att klaga.

B. Men Job går ju alldeles för långt; han förbannar sin födelsedag, sörjer öfver att han ej dog i sin barndom samt önskar, att han måtte få stiga ned i sin graf, ty för honom finns intet hopp.

A. Och hvad ha dessa vänner att säga till en sådan förtviflad man? Icke kan en man, som håller på att tvifla på Guds godhet och barmhärtighet, tröstas och hugswalas med sådana ord, inte.

B. De göra väl sitt bästa, kan jag tro.

A. Elihu, med alla sina öfverdrifter, är då en bättre tröstare. Han påvisar, att det är ej som ett straff, utan såsom en aga Gud låter Job komma i dessa trångmål.

B. Men Job synes inte värdera Elihus tal, ty han svarar honom inte ett ord.

A. Gud själf är den ende, som kan tala till ett bedröfvadt hjärta; i fyra hela kapitel talar Herren själf till sin tjänare.

B. Ja, dessa kapitel äro härliga att läsa och begrunda.

A. Men medgifva vi alla, lika villigt som Job, att vi ha i mångt och mycket handlat orätt mot Herren?

B. Visst icke. Däri ligger det stora och sköna i Jobs lifshistoria, att han villigt böjer sig vid Herrens tal och tar sitt förnuft till fånga under trons lydnad.

A. Jobs svar är också vackert och lärorikt: — "Jag vet, att du allt förmår, att ingenting är dig för svårt. — — — Så har jag talat om hvad jag ej förstod, om ting, som voro mig för svåra att begripa. — — — Lär mig du! Med örat har jag hört talas om dig; men nu har mitt öga sett dig. Därför tager jag allt tillbaka och ångrar mig."

B. "Och Herren välsignar Job mer än tillförne", säger skriften.

Den 23:dje psalmen.

A. (Med värma och känsla): "Herren är min Herde, mig skall intet fattas."

B. Dock har det ofta syntts, som om Herden öfvergifvit eller glömt dig; du har fått lida mer än de flesta, du har ofta varit i svårigheter och trångmål.

A. "Han låter mig hvila på gröna ängar, han förer mig till lugna vatten."

B. Mången gång har din själ såväl som andras fått irra omkring på af solen brända fält; du har sökt att släcka din andes törst utan att kunna det.

A. "Han vederkvicker min själ, han för mig in på den rätta vägen för sitt namns skull."

B. Du har mer än en gång för mig klagat öfver att du önskat, att du förts in på stigar, som leda af från den rätta vägen.

A. "Om jag än vandrade i en mörk dal, fruktar jag intet ondt, ty du är när mig; din käpp och din staf, de trösta mig."

B. Jag minnes väl den stund, då du under

en svår pröfning sade, att mörkret omgaf dig på alla sidor, och att du fruktade det värsta för din tro på Gud.

A. "Du bereder för mig ett bord inför mina fiender, du smörjer mitt hufvud med olja, min bägare flödar öfver."

B. Du kände dig, som hade du ingen kraft alls kvar att kämpa mot dina andliga fiender; du var fattig och utblottad till både kropp och själ.

A. "Idel godhet och barmhärtighet sköla följa mig i alla mina lifsdagar, och jag skall bo i Herrens hus evinnerligen."

B. Jag är glad, att du kan tala så frimodigt och gladt om Herden och hans stora godhet; du visar därmed, att din pröfning varit dig till nytta, och att din tro på Herren blifvit stärkt.

A. Du har missförstått mig, min vän, om du trott, att jag släppt Herren, därför att jag ej alltid kunde känna det, som jag ville; han var dock för min själ alltid densamme — den gode Herden!

B. Däri ligger en kristens styrka, att han kan tro på Herrens herdevård, äfven då känslan säger honom, att han är bortglömd.

Gamla mor Falk.

A. Gamla gumman Falk är död. Har du hört det? Hon dog i natt.

B. Nej, det har jag icke hört. Så har då en moder i Israel gått ur tiden. Men man kan ju vara nöjd med att sluta sina dagar på jorden, då man uppnått en så hög ålder som 80 år.

A. Icke blott hennes höga ålder borde ha gjort henne trött vid lifvet, men hennes sjukdom och fattigdom och andra motgångar. Hon, om någon, har smakat, hvad det vill säga att lida. Det synes ofta, som om Gud delade de onda och goda dagarna orättvist.

B. Jag är glad du sade, att det *synes* så — det *är* dock icke så. Hörde du någonsin gumman Falk klaga öfver sin lott? Højde hon någonsin sin röst i protest mot Gud och hans vägar med henne?

A. Nej, hon var sannerligen tålig och undergifven, om någon varit det. Hon syntes understundom glömma sig själf och sina egna lidanden och tänka blott på andra. Mer än en

gång har jag önskat, att jag kunde vara som hon var och lefva som hon lefde.

B. För att kunna vara som hon var och lefde måste du äga den tro, som hon ägde. Hennes lefvande tro på Herren, hennes innerliga förtröstan på honom i alla lifvets skiften gjorde, att hon kunde möta bekymmer och trångmål i en sant kristlig anda.

A. Ja, man förstod icke att nog värdera den gamlas exempel, så länge hon var kvar hos oss. Nu skall hennes lif framstå såsom ett manande exempel för oss alla att följa.

B. Vårt samhälle är bättre i dag, därför att hennes lif framflutit här. Hon gjorde inte mycket väsen af sig, hvarken i kyrkan eller annorstädes, men medvetet eller omedvetet ha vi dock litet hvar af oss tagit intryck af den gamla.

A. Gud välsigne hennes ingång och utgång. Gamla mor Falk har lämnat efter sig ett helgadt minne, och därför skall hon också lefva i tacksam hågkomst, så länge det nuvarande släktet i Y. finnes till.

B. Och man skall tala om den gamla, enkla och flärdfria Herrens tjänarinna, långt efter det andra, mera framstående medborgare här i samhället äro gömda och glömda.

En orätt och en rätt dom.

A. Om människorna i allmänhet iakttog Jesu förmaning: "dömen icke, så varden I icke dömde," skulle helt visst många domar förbli outtalade.

B. Det ligger en sanning i ditt påstående. Men vi stå ju alla i fara att ge vårt omdöme om medmänniskors göranden och låtanden.

A. Men det är ju icke detsamma som att döma och fördöma en medmänniska.

B. En rätt dom kan fällas på så många olika sätt. Om jag t. ex. söker att göra hvitt till svart eller tvärtom, så är detta orätt. Med andra ord, då jag förvränger sanningen om en människa, dömer jag orättvist.

A. En ännu svårare orätt dom synes det vara, då vi vilja sätta oss öfver andra och klandra och mästra deras handlingar utan att sätta oss in i de omständigheter, som föranledde desamma, och utan att veta, huruvida handlingen verkligen är dålig eller icke.

B. Ja, det är mycket fult att så göra. Och

sådana människor vilja gärna döma sig själfva enligt egenkärlekens falska måttstock. De lifvas blott af den principen "man är sig själf närmast" och öfva därunder icke den allra ringaste själfkritik.

A. Hos sådana människor har andlig högfärd tagit den plats, som borde innehafvas af en sann kristlig ödmjukhet.

B. Men månne det då inte finnes någonting, som vi skulle kunna i andlig mening kalla en rätt dom?

A. Jo, visst gör det det. Men få äro de, som göra bruk af densamma. Kristus bedömde allt efter som det verkligen var — godt eller ondt. Vi borde äfven häri söka att likna honom. Är en tanke ond, är ett ord dåligt, en handling afskyvärd, låt oss då säga det.

B. Och i många fall synes det mig, som om vi i våra omdömen om nästan alltför lätt glömma, att "kärleken gör sin nästa intet ondt", samt att "kärleken öfverskyler en myckenhet af synd." Då Gud själf är så rik i nåd och barmhärtighet, borde äfven vi söka att öfva sådan barmhärtighet.

A. Vi skulle säkert göra det, om vi dömde oss själfva, enligt Guds ord. Om vi lugnt och sansadt speglade oss i själens spegel — Guds

ord -- skulle vi säkert finna fel nog hos oss själfva att ta upp vår tid med.

B. Ja, det hör ju hvarje kristen till att så gå till väga, ty det är honom ovärdigt att gå till doms med andra, då hans eget samvete anklagar honom för så mycket.

A. Låt oss då draga så pass mycken nytta af detta samtal, att vi själfva söka att tillämpa den slutsats, till hvilken vi kommit.

Guds ord.

A. Hur kan det vara fatt, att människor i allmänhet göra så litet bruk af Guds ord, som ändå inom sig äger det allra dyrbaraste en själ kan tänka sig.

B. Enligt min mening har detta nog både många och djupa orsaker, som vi nu ej kunna framvisa på grund af den korta tid, som står till vårt förfogande i kväll. I korthet kan man ju säga, att den rådande tids- och världsandan är emot all sann gudsfuktan.

A. Med världsandan menar du då det i världen rådande fördärfvet på grund af synden.

B. Helt visst; och med tidsandan menar jag resultatet af vissa människors ovärdiga sträfvanden att lösgöra sig från de religiösa och i Guds ord uppenbarade sanningarna. Vår tid är för Kristi kyrka en oafbruten kamp *mot* lögnen och *för* sanningen.

A. Trots detta äger ju människohjärtat sina djupa kraf. Själen suckar än efter fräls-

ning, och denna frälsning finnes endast att få i Guds klara, rena ord.

B. Jag nekar icke till denna allmänna sanning, men människor söka ej denna frälsning så innerligt, så varmt, då yttre saker ge anledning till likgiltighet gent emot det enda nödvändiga.

A. När tror du då, att det skall bli annorlunda? Eller tror du ej, att tidens andliga ställning någonsin kommer att ändras?

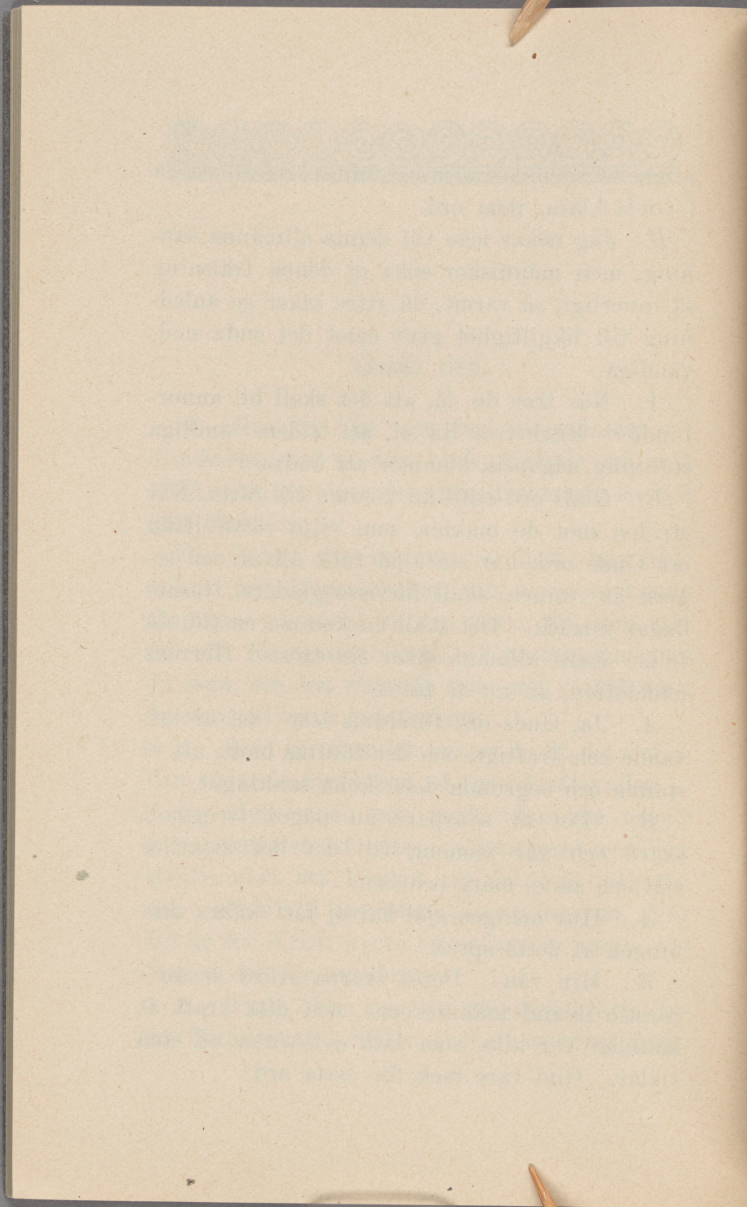
B. Guds ord skall än komma till rätta. När striden mot de makter, som vilja röfva ifrån oss Guds ord, har stått på fullt allvar och segern är vunnen, skall förvisso gladare, ljusare dagar inträda. Det skall än komma en tid, då folket mera allmänt söker sin tröst i Herrens nådelöften, än nu är fallet.

A. Ja, Guds ord föråldras icke; det är lefvande och kraftigt, och det fordras blott, att vi stanna och begrunda dess sköna sanningar.

B. "Det är skarpare än något tveeggadt svärd och går igenom, till det det åtskiljer själ och ande, märg och ben."

A. Hur mången själ har ej fått erfara sanningen af detta språk.

B. Min vän! Detta skarpa svärd är än i rörelse ibland människorna, och dess kraft är kännbar för alla, som låta det verka på sina själar. Gud vare tack för detta ord!

III.

Monologer af blandadt
innehåll.

III

Monologer at breakfast

March 11

Svensk-amerikanens hemkomst.

(Från ångbåtens däck.)

Ser du klipporna där framme? Se, hur de stiga upp ur vattnet! Det är Sverige, mina fäders land; det är landet med de stora historiska minnena; landet, som jag lämnade som en gosse, lämnade för att ej återse det, förrän grå hår börjat att pryda mitt hufvud. Det är länge, länge, sedan jag såg dig, du gamla kära land. Men under min vandring och vistelse i mitt nya land har jag dock aldrig glömt dig, aldrig nedlätit mig att tala illa om dig. Hvad jag ändå är glad, att ej något sådant nu trycker mitt samvete.

Hvarför öfvergaf jag dig, då jag ändå älskade dig så högt? Hvarför! Det gör mig ondt att säga dig sanningen. Det var dock icke ditt fel, att jag som en fattig gosse behandlades så illa, att jag måste gå ut och tigga mitt bröd. Du hade bröd nog att äta, kläder nog att kläda mig med, men dessa voro för de bättre lottade af dina barn. När stugan blef alldeles för

trång och brödet alldeles för knappt, då begaf jag mig ut i världen; långt, långt bort. Jag visste, att för mig låg ingen annan bana öppen än den, mina fäder gått, och jag, jag ville icke gå den vägen.

Om jag funnit, hvad jag sökte i främmande land? O ja, jag är nöjd med min lott därute, det landet är nu mitt land. Men längtan tillbaka till dig, du land, där min vagga stått, blef mig för stark, och nu är jag här.

Om jag älskar dig? Ja, visst älskar jag dig, annars hade jag väl inte varit här tillbaka nu.

Se där! Den ena klippan reser sig ur hafvet efter den andra. Så fula, så grå och kantiga, men ändå så vackra i mina ögon.

Allt längre och längre in i skärgården glida vi in mellan holmar och skär.

Kära land, det var först i Amerika, jag lärde känna dig och din storhet. Det var där din historia och ditt folk blefvo mig så kära.

Min gamle skollärare där nere i Småland var nog en snäll och god gammal man, men inte visste han mycket om Sverige inte. Heder åt den gamle i alla fall!

Göteborg! Hvad du ligger vackert därinne bland holmarna!

Och sedan bär det af ned mot Småland, land-

skapet, som man skämtar så mycket med. Låt dem skämta, Småland är ett präktigt landskap, och dess söner ha hedrat sig i Amerika.

Hvad det skall bli roligt att se det gamla skolhuset och den gamla kyrkan; de lära finnas till ännu. Och kyrkogården, där mina fäder, föräldrar och ett par syskon hvila! (Med rörelse.)

Jo jo, minnena göra en vek om hjärtat. Man blir känslig som ett barn. Mina läskamrater äro väl spridda åt alla håll. Undrar just, om jag skall träffa någon af dem där hemma. Några hvila väl i samma vigda jord som de mina.

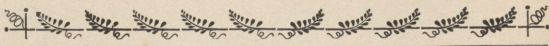
Heliga, kära minnen! Grafvar, som tala de lefvandes språk till min själ. Jag får väl åtminstone lägga en blomma på hvarje kulle och fälla en kärlekens, saknadens och tacksamhetens tår.

Gud hade inte så förordnat, att jag skulle se eder åter i denna värld; vi ses igen i en annan värld, där man ej skiljes mer!

Göteborg!

Så är jag då på Sveriges gamla jord igen!
Lefve gamla Sverige!

Prärien.

Prärien! Den stora, milsvida, vackra prärien! Nu andas jag fritt och otvunget igen, nu njuta mina ögon af dig, du oändliga vidd, mera, än innan jag lämnade dig för att söka min lycka däruppe i skogsbygderna. Jag triffades inte däruppe. Blott en jordlapp här och där och sedan skog för resten, bara skog. Lifvet var så litet däruppe och synkretsen så trång. Inte triffades jag heller i den myllrande staden, där man inte såg någonting för bara hus, hus, stora skyskrapor, hvart man vände sig.

Men här trifs jag som på intet annat ställe på Guds gröna jord. Här är jag född och fostrad; här bröt far min sin farm ur den unga, ej förut brukade präriejorden.

Här kan jag då åtminstone ana, hur sjömannen känner sig, då han ser oceanen utbreda sin blåa yta så långt ögat kan nå. Långt, långt bort i fjärran kan jag se, men jag ser ej något slut på min stolta, vackra prärie — allt upplöser sig i det oändliga där framme vid horisonten.

Och öfverallt, hvart än mina ögon vända sig, hvilat blicken på fält, som hålla på att hvitna till skörd under sommarsolens värmande och närande strålar. Här och där inom ramen af små planterade parker ligga farmer välskötta och inbjudande. Ett och annat kyrktorn spirar mot höjden mot Guds vackra, azurblå himmel, talande om att präriefolket ej glömt bort sin Gud under kampen för tillvaron, utan är villigt att ge Herren äran för allt.

Du ser de där små hvita husen vid vägskälen hvarannan mil! De äro skolhus. Man sträfvar efter en sann folkbildning äfven härute. Enformigt, säger du. Ja, det kan skogsbarn och stadsbarn säga, ty de vilja se allting i detalj. Här detaljerar man inte, man ser det hela på en gång, och det är denna syn på tingen, som är så inspirerande härute. Prärien nödgar oss att se saken i detta ljus.

Och jag vågar säga, att det finns ej ett mera vidhjärtadt folk än det, som här funnit sina hem.

Prärien enformig! Långt därifrån. Du skulle se den under en åskstorm, då blixterna korsa hvarandra i den ofta nattsvarta rymden, då åskan dundrar, så att marken darrar under ens fötter, då stormen ryter som lössläppta lejon i raseri. Och om en timma lyser solen

klar igen från den allra vänaste himmel, och marken står frisk och grön efter regnet. Är detta enformigt, är naturen här enformig?

Du skulle vara härute tidigt en sommarmorgon just vid soluppgången. Allt är stilla, inte ett grässtrå rör sig, endast de diamantlika dagdropparna dallra i blomkalkarna och bryta de första solstrålarna i tusende färger. Hvilket härligt färgspel! Om blott en målare kunde återgifva det på duken, gjorde han en välgärning.

Men är solens uppgång mild och hänförande, så är hennes nedgång ännu mera storslagen och tilltalande. Hela den västra horisonten flammnar i rödt, blått och gult. Äfven präriebon känner sig mäktigt tilltalad af en sådan syn. Han knäpper sina händer samman i bön till Gud vid denna naturens vesperringning.

Och den som prärien en gång sett och lefvat sig in i dess storslagenhet, han längtar dit igen för att fylla sitt lif ut.

I valet och kvalet.

Hvad skall jag göra nu? O Gud, låt ljus gå upp för min själ, så att jag väljer den rätta vägen och sedan går den!

Skall jag stanna kvar här på denna plats och vara viss om lugn och samvetsfrid, eller skall jag antaga den nya befattningen med dess stora tillfällen att fördärfva min karaktär och min själ?

Å den ena sidan kan jag vinna namn, ära och rikedom; å den andra förblir jag okänd och fattig; å den ena sidan måste jag ofta nedtysta samvetets anklagande röst; å den andra är jag öfvertygad om att Gud är med mig och välsignar mig.

Men skulle jag ej kunna äga det goda, jag nu har, och ändå njuta af det goda, som den nya platsen erbjuder? Hvarför inte?

Hvad skall jag taga mig till? Gif ljus och ledning, o Gud!

Är min religiösa öfvertygelse, min tro på en rättvis Gud värd denna stora uppoffring att ne-

kande besvara detta anbud, som nog aldrig förnyas? Skall jag inte i framtida dagar ångra ett sådant steg? Skall inte de mina anklaga mig för att jag stod i vägen för deras lycka? Man skall kalla mig en dåre och en dumbom, om jag stannar kvar här; blott ett fåtal skola förstå motivet till ett sådant handlingssätt.

Det gifves hundrade andra unga män (kvinor), som begärligt skulle antaga platsen, om de kunde få den, och de skulle inte känna de ringaste skrupler heller. Men de få den ej.

Hvarför sökte de mig, just mig!

Fader i himmelen, hvarför kom denna frestelse i min väg just nu, då jag var så nöjd, glad och tillfredsställd? Eller kanske är det blott en pröfning från dig, o Gud? Men det är en pröfning, som går genom mærg och ben på mig.

Nej, nej, jag kan inte antaga befattningen! Men hur skall jag känna mig, då jag ser en annan komma sig upp i världen och bli rik och ansedd och vara medveten om att jag kunde ha varit den lycklige?

Är jag inte bra enfaldig i alla fall? Är jag inte allt för samvetsgrann i denna sak?

Nya vänner ha ju allaredan gratulerat mig med anledning af den lycka, som blifvit min, fastän osökt.

Men hvad säga mina gamla vänner om saken,

de vänner, med hvilka jag tillbringat så många ljufva, trosstärkande stunder i kyrkan? De ha bedt mig att ej bry mig om att ge mig in i ett värff, som redan kräft mer än ett offer på syndens altare. Jag vet, att de bedja Gud för mig.

Hvad säger min mor? Hon säger: "Gör, hvad du tror är bäst att göra, men stå stark i Herrens kraft mot allt, som vill draga dig bort från Gud och din barndoms tro." För allt i världen skulle jag inte vilja såra henne. Men hvem vet, hur det kan komma att gå?

Hvad säger Guds ord i denna sak — kan jag då inte få klart för mig, hvad jag skall göra? "Fly allt, som ondt synes." "När jag har dig, Herre, frågar jag efter himmel och jord intet." "Hvad skulle det gagna en människa, om hon vunne hela världen och förlorade sin själ?"

Tack, Herre, för dessa ord! De ha räddat mig. I dessa ord talar du till mig.

Mitt beslut är fattadt. Jag stannar kvar här, viss om att det är din vilja, o Gud!

Nu känner jag mig fri och glad igen. I lifvets trångmål tala du alltid till mig och led mig den rätta vägen för ditt namns skull!

I naturens tempelgård.

Herre, "hvart skall jag gå för din ande, och hvart skall jag fly för ditt ansikte? Stege jag upp till himmelen, så är du där, och bäddade jag åt mig i dödsriket, se, så är du där. Toge jag morgonrodnadens vingar och uppsloge jag mitt tjäll ytterst i väster, så skulle ock där din hand leda mig och din högra hand hålla mig" (Ps. 139: 7—10).

Huru känner jag icke din närvaro här i dag bland dessa sekelgamla träd! Det är sant, att du på ett särskildt sätt "bor i höjden och i helgedomen och när dem, som hafva ett förkrossadt hjärta". Men du bor ock här i denna naturens tempelgård. Du kan tillbedjas, o Gud, hvarhelst där finns ett hjärta, som vill tillbedja dig i anda och sanning. Du är icke bunden till tid och rum, som vi, dina skapade varelser, äro.

Dalen där nere är klädd i sin skönaste sommarskrud af hvitt, blått, rödt och gult, garneradt med det vackraste grönt; genom densamma slingrar sig den lilla ån, vattnande dalen under

sitt lopp mot den stora insjön därborta, hvilkens yta skymtar fram genom träden. Och på ömse sidor om dalen resa sig bergen, "jättar med järn till märg", för att skydda dalkjusan från stormens framfart.

Och i denna naturens stora bok, som ligger uppslagen för mitt allvarliga betraktande i dag, då jag dragit mig tillbaka från stadens larm och bråk, läser jag med stigande beundran om din godhet och kärlek til hela din skapade värld.

Själftva naturen pulserar af lif och stämmer oss människobarn till allvar, meditation och bön. I trädens kronor sjunga skogens sångare om dig. En väldig kör uppstämmer ett Gloria Patri så medryckande, så högstämtdt, att man förundrar sig öfver att det finnes människor på jorden, som aldrig uppstämman en hymn till din ära och ditt lof! Var det icke i ett naturens tempel, som "Smärtornas man" utkämpade sin stora själsstrid i bön till dig, innan han gick sitt bittra lidande till mötes? Var icke en klippa hans altare och den blåa himmelen hans tempelhvalf, och bad han icke där sin mest brinnande bön!

O Gud, låt mig skåda dig och dina fotspår i hela din skapade värld. Låt ditt ord vara mina fötters lykta och ledningen för mitt lif

på jorden, men slut ej till naturens bibel för mina ögon, ty äfven där vill jag skåda dina under och din allmakt.

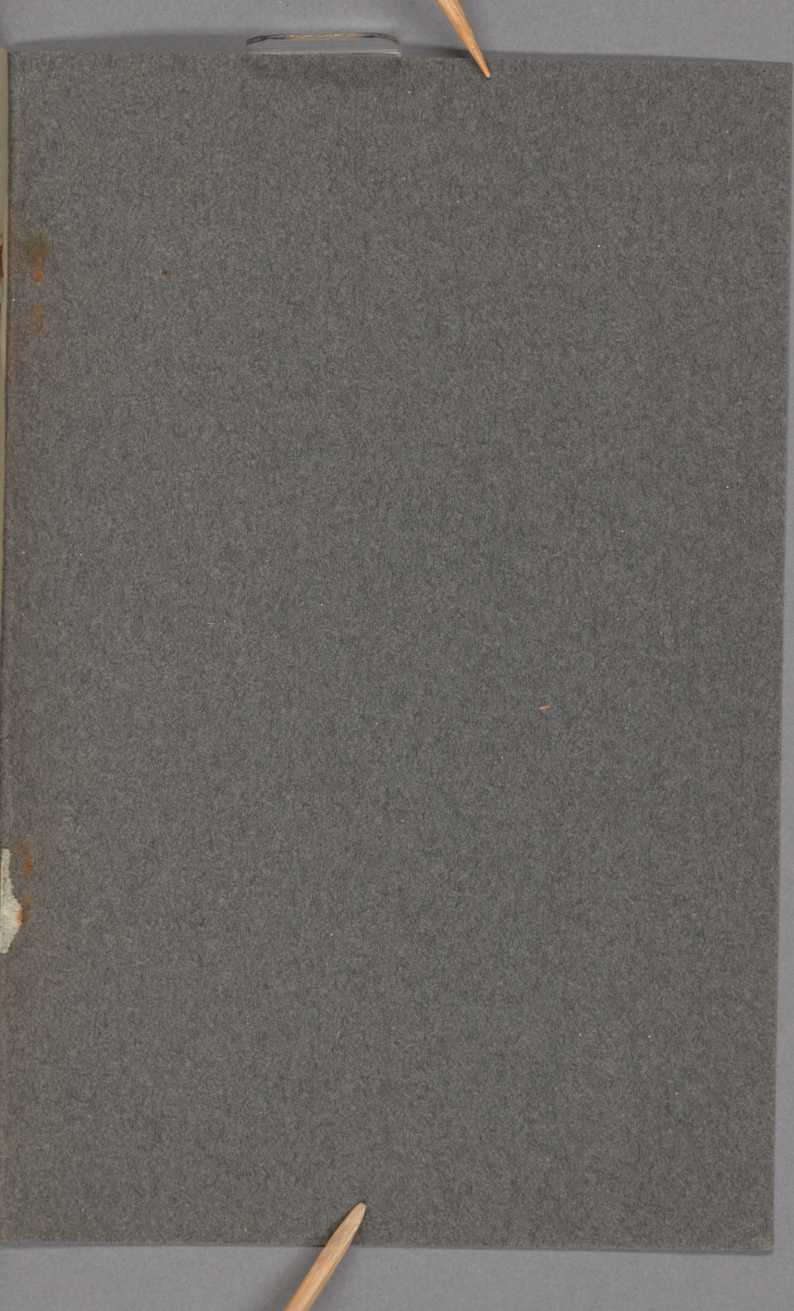
Jag känner, att jag måste lämna detta rum med en innerligare kärlek till dig och med en fastare föresats att tjäna dig i tanke, ord och handling.

Hjälp mig därtill, du, min Skapare, Återlösare och Saliggörare!

Anna, Grefvinna till Stolberg-Wernigerode. Förestånderska på diakoniss-sjukhuset i Bethania i Berlin. Teckning af ett lif i den tro, som verkar genom kärleken, h.	.10
Barnens andra bok, utarbetad af A.O. Bersell. Läsebok för skolan och hemmet. Ny, tillökt upplaga. Illustrerad, kart.....	.30
Den unge läkaren. Ett minnesblad ur Skotlands martyrhistoria, h.....	.15
— Do, kart..... .25..... klb.....	.35
De dyrbara löftena eller ljus från ofvan af dr C. Geikie. Översatt af pastor O. V. Holmgrain, kart.....	.60
— Do, klb.....	.75
En furstinna i tjugutvå-årigt fängelse, h.....	.15
— Do, kart.....	.20
Evighetsblommor. En samling kristliga berättelser, poem och uppsatser. Tillagnad de unga. Med illustrationer h.....	.15
— Do, kart.....	.30
Eterneller och vårblommor. Deklamationsstycken och Dialoger för föreningar och sällskap samt för läsning i hemmet. Samlade af Joh. A. Enander, LL. D. Ista häftet. Religiösa skaldestycken....	.25
— 2dra häftet. Svenska historiska skaldestycken.....	.35
Familjen Danbury. Prisbelönt täflingskrift fritt översatt från engelskan af S. M. H., kart.....	.75
— Do, klb.....	.85

Det sextonde århundradets reformationshistoria af <i>Merle d'Aubigne</i> , 3 klb.....	4.50
De konungsliga nådegåfvorna. Tretton betrak- telser öfver 2 Petr. 1: 1—12 af pastor <i>A. Rodell</i> , klb.....	.75
Från Vestanskog. Dikter af — <i>r</i> —, kart.....	.50
— Do, klb.....	.75
Nordmännen i Amerika eller Amerikas upptäckt. Historisk afhandling med anledning af Columbiafesterna i Chicago 1892—93 af <i>J. A. Enander</i> , LL. D. h.....	.25
— Do, klb.....	.50
Några minnesord för konfirmander af <i>J. C. Bring</i> , kart.....	.40
Vid korset. Betraktelser öfver frälsningen i Kristus. Af <i>Dr. O. Olsson</i> . Fjerde upp- lagan, klb.....	.50
— Do, klb. glds.....	.65
Vilda blommor från prärien. Dikter af — <i>r</i> —, kart.	1.00
— Do. klb.	1.50
Hvad är en luteran? eller Hvarför kallar du dig lutersk? Öfversättning af N. F., h	.10
— Do, kart.....	.20
Våra pastorer och för öfrigt hvem som helst, för hvilken vår bekännelse är dyr- bar, skulle göra väl, och det skulle väl be- tala sig, om de beredde ofvan nämnda skrift en vidsträckt, allmän spridning bland vårt folk. <i>Liberal rabatt i parti.</i>	

Aug. Book Concern

Augustana - Synodens
Förlags-Expedition

Upplagsplats för
Luthersk Litteratur

KÖPEN EDRA BÖCKER HOS OSS.

STÖRSTA LAGER AF

Uppbyggelseskrifter,
Skolböcker,
Historia och Biografi.

Psalmböcker,
Musik- och Sångböcker,
Skönlitteratur.

m. m. som hör till en

Wäl ordnad Bokhandel

Vi anskaffa böcker från andra förläggare och fylla orders
för bibliotek.

Liberal rabatt i parti.

All behållning af Förlags-Expeditionens bokhandel
och tidningar tillfaller Augustana-synoden.

Vid bokinköp tillskrif

Augustana Book Concern

Filialer: 213 E. 7th St.,
ST. PAUL, MINN.
377 Broadway, Room 1009,
NEW YORK, N. Y.

Rock Island,

Illinois.